

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

Dlouhodobá nezaměstnanost jako příčina sociálního vyloučení

Vedoucí práce: Mgr. Jana Šimečková

Autor práce: Pavla Šindelářová

Studijní obor: Sociální práce

Ročník: 3.

2013

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práci. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz, provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

27. března 2013

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Šimečkové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině, která mě v průběhu studia plně podporovala.

OBSAH

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST	
1. Sociální vyloučení	7
1.1 Koncept sociálního vyloučení	7
1.2 Rizikové faktory vzniku sociálního vyloučení	9
2. Příčiny sociálního vyloučení	10
2.1 Dlouhodobá nezaměstnanost	10
2.1.1 Nezaměstnanost	10
2.1.2 Dlouhodobá nezaměstnanost	11
2.1.3 Rizikové skupiny obyvatelstva	12
2.1.4 Opakovaná nezaměstnanost	15
2.1.5 Důsledky dlouhodobé nezaměstnanosti	16
2.2 Chudoba	17
2.2.1 Chudoba v České republice	18
2.2.2 Nástroje obrany před chudobou	19
2.3 „Underclass“	19
2.4 Nová sociální rizika	20
2.4.1 Sociální práce a nová sociální rizika	22
PRAKTICKÁ ČÁST	
3. Cíl výzkumu	24
3.1 Charakteristika zkoumaného okresu	24
3.2 Úřad práce Strakonice a charakteristika zkoumaného vzorku na ÚP Strakonice	25
3.3 Metody a techniky sběru dat	26
3.4 Prezentace a interpretace sběru dat	27
3.4.1 Hypotéza č. 1	27
3.4.2 Hypotéza č. 2	30
3.4.3 Hypotéza č. 3	31
3.4.4 Diskuze	32
Závěr	34
Seznam použitých zdrojů	36
Seznam příloh	38
Abstrakt	53
Abstrakt	54

ÚVOD

Hlavním tématem bakalářské práce je nezaměstnanost, konkrétně dlouhodobá, jakožto hlavní příčina chudoby a následně sociálního vyloučení neboli sociální exkluze. S nezaměstnaností se společnost potýká už od začátku tržní ekonomiky, ale v poslední době se o ní diskutuje čím dál častěji. Lidský kapitál nahrazují stroje, vyhasínají některé profese a s nimi spojená další povolání. Naopak vznikají jiné profese, na které ovšem pracovní síla nemá vzdělání nebo absolventům škol chybí praxe, kterou většinou zaměstnavatel požaduje. Toto byl jen příklad, jakým způsobem se lidé mohou dostat do propasti nezaměstnanosti. Vznikají skupiny lidí, které společnost z různých důvodů „odstrkuje“ z pracovního trhu. S rostoucí nezaměstnaností se zvyšuje i riziko chudoby, od které chybí už jen kousek k sociálnímu vyloučení. Ráda bych zmínila, že nezaměstnanost je sice hlavní příčinou chudoby a sociální exkluze, ale v dnešní době je možné stát se chudým i když člověk pracuje a vydělává mzdu. Má totiž nejistou práci, která ho frustruje, často na zkrácený úvazek a dostává za ni minimální mzdu. Ke zvolení tohoto tématu mě inspirovala povinná praxe na Úřadě práce ve Strakonících, kde jsem přišla do styku s mnoha lidmi, které postihla nezaměstnanost z různých příčin.

Cílem bakalářské práce je: V teoretické části popsat rizikové skupiny obyvatelstva, které jsou nejvíce ohroženy nezaměstnaností, zejména tou dlouhodobou. V praktické části zanalyzovat data poskytnutá Úřadem práce Strakonice, která se týkají rizikových skupin obyvatelstva a také nezaměstnaných podle délky evidence.

Teoretickou část jsem psala systematicky tak, že jsem od charakteristiky problému sociálního vyloučení přešla k jeho příčinám. V teoretické části nejprve popisují koncept sociálního vyloučení. Dále se věnuji rizikovým faktorům, které sociální exkluzi předcházejí. V druhé kapitole práce popisuje dlouhodobou nezaměstnanost, chudobu a underclass, jakožto rizikové faktory vzniku sociálního vyloučení. Seřadila jsem je chronologicky za sebou, protože dlouhodobá nezaměstnanost vede k chudobě a chudí lidé se snadno dostanou mezi tzv. „deklasované“ neboli underclass, tedy mezi osoby na okraji společnosti. Tato kapitola je zaměřena hlavně na osoby, které dlouhodobá nezaměstnanost postihuje nejvíce a které se tím pádem řadí mezi rizikové skupiny obyvatelstva na trhu práce. Dále práce zmiňuje i nová sociální rizika. Třetí kapitola je praktická část a bude zde popsán zkoumaný okres, sběr dat, metodologie, formulace cílů, hypotézy a samotná sekundární analýza dat s následnou interpretací dat a diskuzí. V závěru se nachází shrnutí celého tématu.

Ze seznamu literatury jsem nejvíce využívala knihu Krebs V. a kol. Sociální politika, kde je důkladně popsáno sociální vyloučení a chudoba. Dalším významným zdrojem byla kniha Nezaměstnanost jako sociální problém od autora P. Mareše a kapitola z knihy Sociální práce v praxi od autorek P. Kodymové a J. Kolářkové., která se zabývá sociální prací s nezaměstnanými osobami.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Sociální vyloučení

Rada Evropy, která vyvíjí řadu iniciativ v oblasti lidských, sociálních a politických práv používá tuto definici chudoby a sociálního vyloučení:¹

„Chudoba a sociální vyloučení je definován jako stav, kdy jedinec nebo skupina lidí neparticipuje plně na ekonomickém a sociálním životě společnosti a/nebo když jejich přístup k příjmu a ostatním zdrojům jim neumožňuje dosáhnout životní standard, který je považován ve společnosti, v níž žijí, za přijatelný. V této situaci nemají často přístup ani k základním právům“²

Je tím míněno jak vyloučení z ekonomického života společnosti v důsledku nedostatečných příjmů (chudoba), tak vyloučení ze sociálního života, který zapříčinil nedostatečný přístup ke zdrojům, které jsou ve společnosti k dispozici (sociální vyloučení). Patří tam trh práce, vzdělávání, zdravotní péče, bydlení a sociální ochrana.³

1.1 Koncept sociálního vyloučení

Od druhé poloviny 90. let minulého století začala v Evropě probíhat diskuze jaký je rozdíl mezi pojmem chudoba a pojmem sociální vyloučení.⁴ *„V anglosaském kontextu se sociální exkluze vyjevuje jako izolace a nedostatek participace na běžném životě společnosti. V tomto „chudobovském“ pojmání exkluze se úplně vytratil její původní význam, jak jej chápe tradiční sociologie zaměřující se o strukturu moci a o sociální nerovnost, obecně tedy o sociální stratifikaci. Sociálně stratifikační teorie s pojmem vyloučení pracují, exkluze však referuje především k situaci, kdy určité skupiny prostřednictvím svých strategií aktivně brání jiným, aby se dostali ke zdrojům a pozicím. Francouzský vliv na koncept sociálního vyloučení se odvíjel od chápání role společnosti (a státu) v životě individua. Myšlenka, že ve společnosti existuje společný morální a sociální řád, který přesahuje individuální, třídní, etnické a regionální zájmy, vede k tomu, že stát (jako ztělesnění „Republiky“) má povinnost zajistit, aby všichni jeho občané byli do tohoto morálního a sociálního řádu integrováni prostřednictvím*

¹Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, str. 124.

² Draft John Report on Social Inclusion – Part I: *The European Union, including Exicutive Summary*. Brussels: Council of the European Union, 12 December 2001, str.11.

³ Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, str. 124.

⁴ Srov. tamtéž, str. 123.

*sociální solidarity a aby na tomto řádu participovali. Sociální exkluze je pak vnímána jako následek hlubokých sociálních a ekonomických proměn moderního světa, její příčina je spatřována v masivní dlouhodobé nezaměstnanosti a ve vzniku izolovaných prostorů, kterou jsou sociálně i fyzicky segregovány od zbytku společnosti.*⁵ V nynějších evropských společnostech již není hlavní problém distribuce bohatství, ale spíše odpoutání jedince nebo skupiny lidí od společnosti. Tím vzniká problém spravedlnosti a přístupu ke zdrojům a právům. V 80. letech byl zájem sociální politiky soustředěn na eliminaci chudoby, v polovině 90. let se tento zájem přesunul na problematiku sociální exkluze a předmětem tohoto zájmu se stala problematika sociálního začleňování. Koncept sociálního vyloučení spočívá v tom, že vedle třídních (vertikálních) nerovností se v současných evropských společnostech objevují nerovnosti horizontální, jež ohrožují existenci společnosti stejně, ne-li i více než nerovnosti třídní. **Koncept sociálního vyloučení není jen stupňování nerovností, ale i oddělování určitých skupin od hlavního proudu společnosti. Společnost tedy v tomto případě není rozdělená na lidi, co jsou „nahore“ nebo „dole“, ale na ty, kteří jsou „uvnitř“ nebo „vně“ společnosti.** V 90. letech byla zpracována řada analýz, které byly zaměřeny na vznik chudoby a sociálního vyloučení. Bylo zjištěno, že je tak důsledkem strukturálních změn, které doprovázejí současný sociálně ekonomický vývoj. Tyto změny se odehrávají především na trhu práce. Zde působí vysoká poptávka po kvalifikované pracovní síle, která s „novými“ znalostmi vytváří nové pracovní příležitosti. Zároveň se však tvoří bariéry pro ty, kteří nejsou schopni se přizpůsobit změnám poptávky a jsou vytlačeni do nezaměstnanosti, často pak do nezaměstnanosti dlouhodobé. Tlak na vytváření nových a nových pracovních míst vyvolává vznik pracovních míst na částečný pracovní úvazek a na dobu určitou. Tato pracovní místa patří mezi „nejisté formy zaměstnanosti“.⁶

„Jednou ze základních forem sociální exkluze je dnes marginalizace na trhu práce. Ať již jde o nezaměstnanost (vyloučení z placené práce), nebo o vytlačení na sekundární trh práce a segmentarizaci pracovní bariéry čili časté střídání placené zaměstnání v nezaměstnanosti (vyloučení z „dobré práce“).“⁷ Sekundární trh se vyznačuje nižší prestiží pracovních míst a horší mzdovou úrovní.

⁵ RABUŠIC, L., *Koho Češi nechtějí?* s. 65. [online].

⁶ Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, s. 123-125.

⁷ MAREŠ, P., *Chudoba, marginalizace, sociální vyloučení*, s. 288 [online].

Na rozdíl od primárního trhu, kde se nacházejí lepší a výhodnější pracovní příležitosti.⁸

Strukturální změny přinášejí zavádění nových technologií a vytváření společnosti, která je založena na kvalifikovanosti a dovednostech. Tyto změny se dotýkají rovněž i sociální struktury společnosti. Dochází především k etnickému a kulturnímu rozdělení a stárnutí populace. Mění se struktura domácností jako důsledek oslabení instituce rodiny a narůstá jednočlenných domácností apod.⁹

Existuje názor, že ve společnosti, kde o existenci či neexistenci rozhoduje postavení na trhu práce, se sociální vyloučení stává pravidlem. Placená práce je v dnešní době nejen zdrojem živobytí, ale také sociálního statusu či identity jedince. Mnoho základních práv je, ať už přímo nebo nepřímo, odvozeno od postavení člověka na trhu práce.¹⁰

Dle Buchtové práce neslouží jen k výrobě statků a služeb, ale slouží také jako místo, kde vznikají kontakty, vedou se rozhovory a uzavírají se kamarádství a přátelství.¹¹

1.2 Rizikové faktory vzniku sociálního vyloučení

Je možno vysledovat rizikové faktory, které ovlivňují růst chudoby a sociálního vyloučení. Dle Krebse mezi ně patří hlavně dlouhodobá nezaměstnanost, dlouhodobě nízký příjem a nízká kvalita zaměstnání. Dále nízké vzdělání a kvalifikace, zdravotní postižení, stáří a etnické menšiny. Rizika se často kombinují a tím se negativní vliv znásobuje.¹²

Na základě diskurzů Mareš tvrdí, že: „*V Evropě existují v současnosti tři základní diskurzy sociální exkluze (spojené s představou jejich příčin), které implikují i tři rozdílné přístupy sociální politiky. Jde o:*

1. Redistributivní diskurz, jenž se zaměřuje na odstranění sociální exkluze, kterou chápe hlavně jako **důsledek chudoby**, především využitím dávek sociálního zabezpečení.

⁸ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 51.

⁹ Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, s. 125.

¹⁰ Srov. MAREŠ, P. *Chudoba, marginalizace, sociální vyloučení*, s. 288.

¹¹ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 75.

¹² Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, s. 123-125.

Dále jde o:

2. Integrativní diskurz, v němž je za základní příčinu exkluze považována **dlouhodobá či periodicky opakovaná nezaměstnanost**. Zde je mechanismem sociální inkluze placené zaměstnání (nejen jako zdroj příjmů), případně různé komunitní strategie překonávání sociální izolace nebo programy zvyšující zaměstnatelnost exkluzí postižených osob v případech, kdy jedince nelze začlenit na trhu (buď pro jejich „nezaměstnatelnost“ nebo pro povahu trhu práce). Konečně je zde:

3. Moralizující diskurz, v němž jsou příčinou sociální exkluze určitých osob jejich (patologické) **morální a kulturní charakteristiky** (v případě kolektivity její kultura)“.¹³ Tito jedinci jsou vnímáni jako „underclass“. Diskurz lze chápat poněkud širěji, protože jejich handicap nemusí být pouze morální, ale i mentální či fyzický.¹⁴

2. Příčiny sociálního vyloučení

2.1 Dlouhodobá nezaměstnanost

2.1.1 Nezaměstnanost

*„Nezaměstnanej znamená zbytečnej, bezcennej, je to člověk druhý kategorie.“
(40letý nezaměstnaný muž)¹⁵*

„Definice nezaměstnanosti podle Mezinárodního úřadu práce v Ženevě považuje za nezaměstnaného jen uchazeče o zaměstnání, tedy občana, který není v pracovním nebo podobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ani se nepřipravuje soustavně na budoucí povolání a požádal osobně nebo písemně o zprostředkování vhodného zaměstnání u úřadu práce v místě svého trvalého bydliště. Být nezaměstnaný neznámá „nemít práci“, ale „nemít placené zaměstnání.“¹⁶

Dle Krebse za nezaměstnané považujeme ty, kteří aktivně hledají práci a jsou registrováni na úřadu práce. Upozorňuje na to, že nezaměstnanost nelze hodnotit pouze

¹³ MAREŠ, P. *Sociální exkluze na lokální úrovni I.*, s. 8. [online].

¹⁴ Srov. MAREŠ, P. *Faktory sociálního vyloučení*, s. 8. [online].

¹⁵ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, s. 731.

¹⁶ KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 299.

v globálním měřítku, ale je zde třeba mít k dispozici celou informační škálu potřebných dat, jako je např. koho se nezaměstnanost týká, kde se objevuje, jaká je míra nezaměstnanosti apod.¹⁷

Vyloučení z placené práce je považováno za základ sociálního vyloučení. Pro Českou republiku toto platí dvojnásobně, více než v jiných evropských zemích. Nezaměstnanost člena rodiny zvyšuje riziko vzniku chudoby a sociálního vyloučení. Dle Mareše ovšem v jisté míře záleží, který člen z partnerů o zaměstnání přišel. Na základě výsledků výzkumu Fakulty sociálních studií Masarykovi univerzity z roku 2004 můžeme říci, že tam, kde žena ztratila zaměstnání a muž pracuje, je podíl příjmově chudých domácností 35 %. Tam, kde je tomu naopak, tedy pracující žena a nepracující muž, je podíl příjmově chudých domácností až 50 %. Mareš uvádí následující 3 rizikové faktory vzniku chudoby, které jsou podobné jako faktory, které uvádí Krebs:

- a) dlouhodobá nezaměstnanost
- b) opakovaná nezaměstnanost
- c) kumulace nezaměstnanosti v domácnosti.¹⁸

2.1.2 Dlouhodobá nezaměstnanost

„Dlouhodobá nezaměstnanost je definována Mezinárodní organizací práce jako nezaměstnanost delší než 12 měsíců a takto ji chápe také Eurostat, ale lze ji sledovat i diferencovaněji (nejčastěji v rozsahu 6, 12 a 24 měsíců)“¹⁹

Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti se z celkového objemu nezaměstnanosti stále zvyšuje. Zahraniční odborníci uvádějí, že tento problém se týká strukturálních změn na trhu práce, díky nimž nabídka pracovní síly neodpovídá poptávce. Z pracovního trhu jsou vyloučeni lidé, kteří mají vzdělání pro dnes již zaniklé profese, dále lidé s nižším vzděláním či nižší kvalifikací. Lze mluvit o tzv. uzavírání trhu práce pro určité skupiny uchazečů, kteří nejen že mají nižší vzdělání, ale chybí jim dostatečná sociální síť, která by jim mohla pomoci zprostředkovat zaměstnání. Tito lidé jsou v nevýhodě nejen kvůli

¹⁷ Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, s. 290-291.

¹⁸ Srov. MAREŠ, P., *Faktory sociálního vyloučení*, s. 19-20.

¹⁹ MIKUŠ, M. *Dlouhodobá nezaměstnanost*, [online].

svému vzdělání, ale také hůře zvládají nezaměstnanost. Na rozdíl od kvalifikovanějších uchazečů nejsou tak aktivní a představuje to pro ně větší psychickou zátěž.²⁰

2.1.3 Rizikové skupiny obyvatel

Mnoho autorů se shoduje na určitých skupinách obyvatelstva, které jsou nejvíce postiženi nezaměstnaností a mají nejmenší šanci se uplatnit na trhu práce.

Mezi ně patří:

1. Lidé, kteří pracovali dlouhodobě na jednom stálém místě a starší lidé

- Paradoxně platí, že čím stabilnější pracovní místo měli lidé před ztrátou zaměstnání, tím mají horší uplatnění na trhu práce a řadí se mezi dlouhodobě nezaměstnané.²¹
- Starší lidé, kteří přijdou o práci, berou ztrátu zaměstnání velmi špatně. Lidé v předdůchodovém věku (tj. 55-60 let) jsou zvyklí na určitý režim a mají zažité nějaké stereotypy, a proto se velmi často těžko přizpůsobují novému životu bez zaměstnání. Ztrátu zaměstnání vnímají jako nespravedlivou a ponižující. V České republice jsou tyto lidé propouštěni v první fázi snižování počtu zaměstnanců. Naopak je tomu u západoevropských zemích, kde zaměstnávání starších lidí podporuje jejich fyzické a duševní schopnosti.²²

2. Mladí lidé do 20 let věku a mladiství

- Hlavní problém u zaměstnávání mladistvých je v obavách zaměstnavatelů kvůli omezení a dodržování podmínek vyplývajících ze Zákoníku práce při jejich zaměstnávání. Dalšími problémy jsou nedostatečné odborné vzdělání a nízký věk.²³
- *„Nezaměstnanost může mít pro tuto skupinu víc negativních důsledků než pro jiné věkové kategorie. Tito lidé nemohou rozvíjet své schopnosti a dovednosti, nevytvoří si potřebné pracovní návyky.*

²⁰ Srov. PLESNÍK, V., FALDYNOVÁ, Z., RICHTEROVÁ, B., KOMÁRKOVÁ, D., *Dlouhodobá nezaměstnanost a její důsledky*, s. 43, [online].

²¹ Srov. MAREŠ, P., *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 42.

²² Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J., *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 301-302.

²³ Srov. *Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010*, s. 16. [online].

*Leckdy zapomenou i to, co se ve škole naučili. Zvyknou si na roli nezaměstnaného a na podporu, kterou dostávají bez nutnosti vynaložit jakékoli úsilí. Nezaměstnanost zvyšuje riziko asociální chování. Nadbytek času, nuda, nedostatek programu a povinností, event. i frustrace dané vyloučením ze společnosti, často přispívají k rozvoji nežádoucích forem chování.*²⁴

3. Migranti

- V České republice patří mezi rizikovou skupinu i cizinci, kteří se zde snaží uplatnit. Představují velmi výkonnou pracovní sílu, která je schopná vykonávat obtížnou fyzickou práci. Někteří se na území České Republiky pohybují nelegálně, a proto jejich životní úroveň a pracovní podmínky jsou mnohdy nedůstojné, neboť tito cizinci nemají řádnou právní ochranu.²⁵

4. Lidé s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace

- Nízké vzdělání a kvalifikace jsou jedním z překážek k začlenění do společnosti, která je založena na znalostech a dovednostech.²⁶ Je jasné, že zaměstnavatelé obsadí pracovní pozice kvalifikovanými a vzdělanými pracovníky, než pracovníky nevzdělanými. Jde zde často o mladé obtížně vzdělávacelné lidi, kteří nemají o zaměstnání ani zájem. Mají i specifické rodinné a sociální charakteristiky, které je vydělují ze společnosti a řadí se mezi třídu deklasovanou neboli „underclass“. Žijí závisle na systému sociálního zabezpečení. Pracovníci s nízkou kvalifikací budou čím dál častěji vytlačováni levnějšími a výkonnějšími stroji. Mareš uvádí, že lidé s nízkou kvalifikací představují nejpočetnější skupinu nezaměstnaných u nás, tedy celou jednu třetinu.²⁷

²⁴ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, s. 733-742.

²⁵ Srov. KOTÝNKOVÁ, M., LAŇKA, Š. *Národní akční plány boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení*, s. 12. [online].

²⁶ Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, s. 125.

²⁷ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 302.

5. Ženy pečující o děti do 15ti let věku

- Mezi cílové skupiny patří jednoznačně i ženy. Ženy, spolu s absolventy škol, jsou první na řadě v jednotlivých vlnách propouštění a hůře se i na pracovní trh vrací. Zvláštní cílovou skupinou jsou i matky – samoživitelky.²⁸ Pro ženy pečující o dítě do 15ti let věku je nedostatek pracovních míst se zkrácenou délkou pracovní doby v jedné směně. Ženy, které bydlí v přilehlých obcích, mají také problém s dojížděním do míst s pracovními příležitostmi.²⁹

6. Příslušníci etnických menšin

- Zvláštní postavení na trhu práce v České republice má romské etnikum. Většina z nich má nízký dosažený stupeň vzdělání a minimální kvalifikaci. Díky tomu stoupá i míra nezaměstnanosti. Z toho vyplývá nízká sociální úroveň tohoto etnika. Romské etnikum trpí různými problémy jako jsou např. závislosti rodin na sociálních dávkách nebo kriminalita, ale čelí i rasovým útokům proti jejich osobám.³⁰

7. Osoby se zdravotním postižením (OZP)

- Osoby se zdravotním postižením mají šanci na uplatnění v chráněných dílnách, kterých je ovšem velmi málo. Díky rostoucímu důrazu současné společnosti na výkon a produktivitu mají OZP minimální šanci uplatnit se na trhu práce. Doba jejich nezaměstnanosti je delší než u zdravých jedinců a jejich problémy se často kumulují potíže zdravotní, psychické a ekonomické. Rodiny těchto nezaměstnaných musí často o tohoto člena rodiny celodenně pečovat a tím vzniká velká zátěž na samotnou rodinu.³¹

²⁸ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 111.

²⁹ Srov. *Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010*, s. 17. [online].

³⁰ Srov. KOTÝNKOVÁ, M., LAŇKA, Š. *Národní akční plány boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení*, s. 12. [online].

³¹ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 301.

8. Absolventi škol

- Tyto osoby jsou znevýhodněny zejména tím, že postrádají pracovní zkušenosti a praxi v oboru, který vystudovaly. Někteří vystudovali díky své pili a pracovitosti obor, pro který na trhu práce není poptávka. U nezaměstnaných absolventů škol hrozí nejen ekonomické problémy, ale i psychické. Hrozbou je asociální chování a nezdravá závislost na rodičích.³²

9. Osoby dříve trestané a osoby nevhodné pro dlouhodobé změstnání kvůli nespolehlivosti a snížené přizpůsobivosti

- Jde zde o občany společensky nepřizpůsobené a podle § 52 vyhlášky č. 182/1991 Sb., zákona o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů zahrnujeme do této skupiny osoby:
 - „*propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody,*
 - *proti nimž je vedeno trestní řízení, popřípadě jimž byl výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen,*
 - *závislé na alkoholu nebo jiných toxikomaniích, kteří sociální péči potřebují v řešení sociálních situací,*
 - *žijící nedůstojným způsobem života*
 - *propuštěné ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy po dosažení zletilosti“.*³³

2.1.4 Opakovaná nezaměstnanost

Dlouhodobá nezaměstnanost je spojená s významným jevem, kterým je opakovaná nezaměstnanost. Taky existují sociální kategorie, které jsou více ohroženy rizikem vzniku tohoto jevu (např. nekvalifikovaní dělníci, přistěhovalci, ženy...). Tak jako existují u dlouhodobé nezaměstnanosti regiony, kde je vyšší riziko vzniku tohoto problému, tak existují i regiony s vyšším

³² Srov. tamtéž, s. 301.

³³ § 52 vyhlášky č. 182/1991 Sb.

rizikem vzniku opakované nezaměstnanosti. S dlouhodobou nezaměstnaností se tam vyskytuje i nesouvislé přerušování pracovního procesu.³⁴

2.1.5 Důsledky dlouhodobé nezaměstnanosti

Důsledky nezaměstnanosti mohou být dvojího charakteru:

1. Ekonomické důsledky se projeví v životě nezaměstnaného tak, že se mu sníží možnosti výběru a celkově se omezí jeho spotřeba. Nezaměstnaný upadá na nižší úroveň, protože si nemůže dovolit, to co lidé z jeho sociální vrstvy. Jde o relativní strádání, protože nezaměstnaný pobírá podporu v nezaměstnanosti, kterou potřebuje k obživě, avšak pociťuje ambivalenci ve vztahu k podpoře, protože potvrzuje jeho druhořadý status.³⁵
2. Sociální důsledky, jsou spojeny s přímým dopadem nezaměstnanosti na jedince (např. sociální situace, chování, postoje apod.) a na jeho společenský život. Tyto důsledky se liší svou rozmanitostí a rozsahem i dosahem. Proto je i na jedinci, jak je vnímá a prožívá. Sociální důsledky jsou mezi sebou úzce propojeny a Krebs zmiňuje nejvýznamnější z nich:
 - a. *Vliv na životní úroveň* – ztráta pracovního příjmu a žití z podpory nebo sociálních dávek znamená značné snížení životní úrovně a finanční potíže jak pro nezaměstnaného, tak i pro jeho rodinu. Podle průzkumů příjmy z podpor nedosahují ani na polovinu z předchozích výdělků. Dlouhodobá nezaměstnanost vede často k chudobě, k omezení sociálních kontaktů a i k sociálnímu vyloučení.
 - b. *Vliv na rodinu* – nezaměstnanost ovlivňuje rodinu nejen snížením finančních prostředků, ale i v mnoha dalších ohledech. Jsou to například změny v denních zvyklostech, změny rolí nezaměstnaného v rodině, může dojít k rozbití partnerských vztahů, eliminuje sociální kontakty rodiny a často dochází i k omezení její výchovné funkce.
 - c. *Vliv na strukturaci a vnímání času* – nezaměstnanost narušuje nejen obvyklý denní režim, ale mění i časovou strukturaci dne a deformuje vnímání času. Jelikož čas pro nezaměstnaného přestává být důležitý

³⁴ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 24-25.

³⁵ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, s. 741.

a ztrácí se jeho obsah, tak bývá často naplňován pasivními či společensky nežádoucími aktivitami (např. sledování televize, zabíjení času spánkem, kriminalita, alkoholismus apod.). Nejvíce ohroženi jsou v tomto ohledu mladiství, kteří nemají ještě zažitý časový režim s pracovními návyky.

d. *Vliv na fyzické a psychické zdraví* – pro mnoho lidí je nezaměstnanost traumatizující situace, protože znamená ztrátu určitého sociálního statusu. Vyvolává v člověku různé negativní pocity, jako jsou neužitečnost, nadbytečnost i neschopnost. Stres, který z nezaměstnanosti plyne, se často neobejde bez následků. Dle průzkumů se se změnami míry nezaměstnanosti mění i míra různých onemocnění (např. imunitní onemocnění, kardiovaskulární onemocnění, cévní a mozková onemocnění a rovněž i psychická onemocnění).³⁶

2.2 Chudoba

Existuje mnoho definic chudoby, ale bakalářská práce uvádí některé z nich. Evropská unie přijala relativní definici chudoby. To znamená, že tato definice se odvozuje od životního standardu v každé zemi. Vyjádřeno v penězích je práh chudoby stanoven jako 60% průměrného národního důchodu. Například v Polsku to znamená, že měsíční příjem lidí ohrožených chudobou je nižší než 200 Euro. Ve Velké Británii a Finsku to však je 900 Euro. Tato míra chudoby je nyní podložena odhadem „chudoby týkající se životních podmínek“, které pomáhá lépe vyjádřit rozdíly v životní úrovni v zemích Evropské unie. Upozorňuje však, že být chudý neznamená mít jen málo peněz. Znamená to také, že nemůžete jít s přáteli do kina, na večeři nebo svým dětem koupit knížku nebo pastelky. Být chudý znamená cítit se jinak než ostatní a mít pocit vyloučenosti z okolního prostředí. Z toho vyplývá, že chudoba není jen ekonomická záležitost, ale i sociální.³⁷

³⁶ Srov. KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, s. 295-296.

³⁷ Srov. *79 milionů lidí žije v chudobě*. [online].

Světová banka zformulovala definici chudoby takto: „Žít za méně než dolar na den.“ V EU se jen zřídka setkáme s člověkem, který žije za méně než dolar. Tato definice se týká spíše Afriky či Indie.³⁸

2.2.1 Chudoba v České republice

Poslední statistická data z Eurostatu z roku 2010 ukazují, že Česká republika má nejnižší míru chudoby v Evropě. Eurostat vypočítává míru ohrožení chudobou na základě poměru osob ve společnosti, kterým hrozí riziko chudoby. Tyto osoby pobírají méně než 60% mediánového čistého příjmu po zohlednění sociálních dávek (mediánový příjem = polovina osob má vyšší příjem a polovina osob má nižší příjem).

V ČR v r. 2010 dosahovalo této úrovně 9 % obyvatelstva. Je to výrazně nižší procento než např. u Německa, kde to bylo 15,6 %. Celkový průměr zemí EU činil dokonce 16,4 %. Nejméně ohroženi chudobou v ČR jsou podle Eurostatu osoby nad 65 let. Míra ohrožení u nich vykazuje pouhých 6,6 %. Tato hodnota byla v roce 2010 čtvrtá nejnižší v rámci EU.³⁹

Nejvíce ohroženi chudobou jsou, stejně jako v jiných zemích, zejména nezaměstnaní, neúplné rodiny a rodiny se 3 a více dětmi. Podle ekonomické aktivity domácností mělo 15 % osob, žijících v domácnostech s minimální pracovní aktivitou, příjem pod hranicí chudoby. V EU to bylo 30 %. V domácnostech s maximální pracovní činností mělo příjem pod hranicí jen 1 % osob. V EU to znamenalo 5 %. Tyto údaje se týkají domácností bez dětí. Horší situace nastala u domácností s dětmi. V domácnosti bez pracovní aktivity bylo ohroženo chudobou až 79 % osob. Na rozdíl od EU, která měla 64 %. V domácnosti s maximální pracovní aktivitou bylo ohroženo 3 % osob, v EU to bylo 7 %. V kategorii nezaměstnaných osob starších 18 let činila míra ohrožení chudobou 48 %. V kategorii zaměstnaných byly 3 % osob ohroženi chudobou.⁴⁰

³⁸ Srov. KLIMÁNKOVÁ G. *Definici chudoby splňuje 8% populace*. [online].

³⁹ Srov. *Míra chudoby je v ČR nejnižší v Evropě*. [online].

⁴⁰ Srov. *Národní program Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení Česká republika*, s. 5. [online].

2.2.2 Nástroje obrany před chudobou a deprivací

V České republice se řešením problematiky chudoby zabývá několik ústředních orgánů státní samosprávy. Je to Ministerstvo práce a sociálních věcí, které řídí příspěvkové a nepříspěvkové dávkové systémy, politiku zaměstnanosti, sociální služby a politiku sociálního začleňování. Dále je to Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo vnitra. V této oblasti jsou zaangażovány i další orgány samosprávy jako např. krajské nebo městské úřady. Působí zde i nevládní sektor, který je zaměřen na různé cílové skupiny (např. bezdomovci, etnické skupiny, děti).⁴¹

2.3 Underclass

V souvislosti s masovou nezaměstnaností se v poslední době začalo hovořit o tzv. „new underclass“. V češtině lze hovořit o třídě deklasovaných.⁴²

„Člověk, který je dlouhodobě nezaměstnaný, postupně na lepší status rezignuje, identifikuje se s lidmi podobně postiženými a tím se zařazuje do určité sociální kategorie. Tato skupina má jiný vztah k práci, své vlastní hodnoty, normy a preferované strategie chování, které jsou důsledkem dlouhodobé sociální deprivace a izolace z majoritní společnosti. Dlouhodobě nezaměstnaní nemají příliš velkou šanci na zlepšení své pozice, jejich adaptační kompetence i očekávání se postupně snižují v takové míře, že by jinou roli ani nezvládli. V české společnosti je tímto vývojem ohrožena romská minorita. Značný problém představuje vysoké riziko sociálního přenosu tohoto postoje na další generaci.“⁴³

Za hlavní charakteristiky se považuje:

- dlouhodobá nezaměstnanost
- časté střídání období zaměstnanosti s období nezaměstnanosti
- uplatňování hlavně na sekundárním trhu práce
- závislost na sociálních dávkách
- aktivity v neformální ekonomice

⁴¹ Srov. tamtéž, s.7.

⁴² Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 83-85.

⁴³ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, s. 745.

Pojem „underclass“ vnesli do sociologie především Murray, Giddens a Dahrandorf, kteří tvrdí, že je kolem milionu Britů, jež jsou postiženi syndromem deprivace a uzavírají se do svého světa, do tzv. „ghetto existence“.⁴⁴

2.4 Nová sociální rizika

O nových sociálních rizicích se začalo hovořit od osmdesátých let 20. století. Proč o nich slýcháváme právě od této doby podle Kellera pochopíme snáze, když si na příkladech přiblížíme některá z nich a porovnáme je se starými sociálními riziky.

Keller vymezuje 3 nová sociální rizika a 3 stará sociální rizika:

1a) Nové sociální riziko – tzv. „pracující chudoba“.

Toto riziko představuje situace, když člověk sice má práci, ale odměna za ni mu neumožňuje vymanit se z chudoby a dokonce mu neumožňuje hradit náklady na živobytí bez příslušných sociálních dávek. Tato situace spíše připomíná poměry, které panovaly v 19. století, kdy bylo běžné, že kategorie námezdních byly chudé, i když tito lidé pracovali.

1b) Staré sociální riziko spočívalo v tom, že donedávna byli chudí skoro jen ti lidé, kteří neměli práci, ať z důvodů nezaměstnanosti, nemoci či stáří.⁴⁵

Faktory chudoby u pracující populace

Na téma „pracující chudí“ píše Sirovátka a kol. a na základě dat SILC, jejichž cílem je získat aktuální průřezová i panelová mikrodata o příjmech a sociálních podmínkách osob a domácností uvádí faktory, které ovlivňují riziko chudoby u pracující populace.

Za nejvýznamnější považuje:

1. Typ domácnosti – největší riziko chudoby je u pracujících osamělých rodičů. Toto riziko je 10x vyšší než u pracujících úplných rodin bez dětí a 7x vyšší než u pracujících úplných rodin s jedním dítětem.
2. Lidský kapitál – ten je indikovaný vzděláním a zdravotním stavem. Pracující se základním vzděláním jsou vystaveni asi 6x vyššímu riziku chudoby než ti, kteří

⁴⁴ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 83-85.

⁴⁵ Srov. KELLER, J. *Tři sociální světy*, s. 146-151.

mají vysokoškolské vzdělání. Podobně ti pracující, kteří mají špatné zdraví jsou ohroženi chudobou 7x více než ti, kteří nemají žádné zdravotní problémy.

3. Počet pracujících členů v domácnosti – v domácnosti, kde pracují jen někteří dospělí členové, je riziko chudoby asi 5x vyšší než u domácností, kde pracují všichni dospělí členové.
4. Pohlaví a věk – znevýhodněny jsou z tohoto pohledu pracující ženy, které jsou vystaveny 2x vyššímu riziku chudoby než pracující muži. U pracujících lidí do 25 let je riziko chudoby 3x vyšší než u pracujících nad 65 let.⁴⁶

2a) Další nové sociální riziko spočívá ve hrozbě, že i když lidé pracovali po celý život, platili daně a pojistné, mohou zestárnout v chudobě. To plyne ze skutečnosti, že v dnešní době odpracovaná doba přestává spolehlivě zajišťovat zaměstnance pro období, kdy přestane být ekonomicky aktivní.

2b) Příkladem starého sociálního rizika je to, že v chudobě zestárlý jen ty osoby, které z nejrůznějších důvodů nepracovaly a nebyly zajištěny dostatečným majetkem.

3a) Posledním, zatím spíše ojedinělým, příkladem nového sociálního rizika je hrozba, že i když je člověk kvalifikovaný, nedostane dost kvalifikované místo nebo žádné. To i přesto, že investoval svůj čas, energii a peníze do svého vzdělávání. Znamená to teda, že před tímto rizikem nemusí člověka chránit ani vzdělání, takže nezaměstnanost se začíná týkat i vysokoškoláků.

3b) V 19. století bylo vzdělání spíše výsadou privilegovaných. Staré riziko tedy bylo, že špatné nebo žádné zaměstnání měli pouze lidé s nejnižším vzděláním.⁴⁷

Rysy nových sociálních rizik:

Keller uvádí následující 2 rysy nových sociálních rizik, která se vzájemně doplňují:

1. Díky paralyzování pojistných mechanismů opět začíná *chybět adekvátní pojištění*. Znamená to absenci sociální ochrany a to hlavně ve vztahu k nezaměstnanosti

⁴⁶ Srov. SIROVÁTKA T., KOFROŇ P., JAHODA R. *Rizika příjmové chudoby a materiální deprivace v České republice*, s. 27. [online].

⁴⁷ Srov. KELLER, J. *Tři sociální světy*, s. 146-151.

a upadnutí do chudoby. Tyto mechanismy jsou ochromovány jednak velikostí (staro) nových rizik a zároveň jsou ovlivňovány úspornými zásahy, které vedou k redukci sociálního státu.

2. Druhým rysem nových sociálních rizik je ten fakt, že *vina za ně je dávana samotným obětem* těchto rizik. Koncept nových sociálních rizik tedy popírá definici sociálních rizik obecně, a to skutečností, že jsou podmíněna hlavně makrosociálními mechanismy, tedy nadindividuálně (společensky).⁴⁸

2.4.1 Sociální práce a nová sociální rizika

Lidé s prekérními pracovními smlouvami jsou ve společnosti, která je založena na tom, že sociální jistoty se odvíjejí od stability zaměstnání, vystaveni nahodilostem ve všech oblastech života. Nemohou se už spolehnout na pevná pouta rodinné solidarity a závislost na asistenčních mechanismech v nich vyvolává pocit sociální neužitečnosti a sebeobviňování. Tento pocit je posilován i zvenčí. Oběti deklasování jsou ze všech stran obviňovány z toho, že se neumějí přizpůsobit „normálním“ poměrům. Avšak to, co bylo normální po třicet poválečných let, dnes normální přestává být. Dříve bylo sociální vyloučení často vázáno na osobní handicapy jedinců a celých rodin (špatné zdraví, alkoholismus, nízká vzdělanost apod.). Dnes se tato stigmatizace přenáší na velké skupiny lidí různých vrstev. Nedokáží se orientovat v trvalé nejistotě a to je jejich jediným handicapem. V současnosti se rozkládají stabilní sociální struktury, které zajišťovaly rámec sociální integrace. Lze hovořit o ekonomice sítí, která vyvíjí tlak na šíření neplnohodnotných forem práce. Zvyšuje počty sociálně potřebných, ale sociální stát nemá dostatek prostředků, aby je zabezpečil. Díky těmto změnám se mění i charakter klientů sociální práce. Dnes už to není člověk, který trpí nějakým handicapem, ale jsou to lidé, kteří nemohou najít pevné místo ve společnosti, která se mění v rovině ekonomické a sociální. Zásadní otázka pro sociální práci je ta, jak integrovat klienty do poměrů krajně nestabilních, když se jí ne vždy dařilo integrovat klienty do stabilních sociálních struktur. Dříve byl úkol sociální práce spíše doplňkový – pomáhat doladit integraci u jedinců s různým handicapem. Sociální integraci z jedné strany masivně zajišťoval fungující trh práce a z druhé strany pojišťoval sociální stát. Dnes by ovšem sociální práce měla integrovat velké skupiny lidí, které trh práce

⁴⁸ Srov. tamtéž

odsuzuje k nejistotě a sociální stát má čím dál méně prostředků na to, aby je ve vzrůstající nejistotě pojistil.⁴⁹

⁴⁹ Srov. tamtéž

PRAKTICKÁ ČÁST

3. Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, která riziková skupina obyvatelstva je nejvíce postižena nezaměstnaností v okrese Strakonice. Dalším cílem je zjistit, které věkové kategorie se nezaměstnanost týká nejvíce. Dále se výzkum bude snažit popsat vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v okrese Strakonice od r. 2010 do r. 2011 a zjistit, zda-li počet dlouhodobě nezaměstnaných stoupá či klesá.

Na základě formulovaných cílů jsem stanovila následující hypotézy. Hypotézy vychází z nastudovaných teoretických poznatků.

Hypotéza č. 1: Uchazeči s nízkým vzděláním jsou skupinou obyvatelstva, která je nejvíce zasažena nezaměstnaností.

Hypotéza č. 2: Nezaměstnanost nejvíce postihuje osoby v předdůchodovém věku (tedy osoby v rozmezí 55-65 let).

Hypotéza č. 3: Roste počet dlouhodobě nezaměstnaných osob.

3.1. Charakteristika zkoumaného okresu

Okres Strakonice je se svou rozlohou 1 032 km² nejmenším okresem Jihočeského kraje a nachází se v jeho západní části. Na jihu a východě sousedí s jihočeskými okresy Prachatice, České Budějovice a Písek, na západě s Plzeňským krajem a na severu s krajem Středočeským. V okrese je vybudována celkem hustá silniční síť, která se paprskovitě rozbíhá jak z okresního města, tak i z jiných měst v okrese. Hlavní železniční trať, která okresem prochází je trať České Velenice – Plzeň. Ostatní regionální tratě jsou: Volary – Číčenice, Číčenice – Týn nad Vltavou, Březnice – Strakonice. Okres je rozdělen do 112 obcí a je zde 6 měst: Strakonice, Vodňany, Sedlice, Blatná, Volyně a Bavorov. Úřad práce člení okres na čtyři územní

regiony, kterými jsou: Strakonicko, Blatensko, Volyňsko a Vodňansko. Přes všechny strukturální změny zůstává okres Strakonice okresem průmyslově zemědělským a průmyslovým střediskem je samotné město Strakonice, kde lze nalézt více podnikatelských subjektů. Některé další významnější provozovny lze nalézt ve Vodňanech a v Blatné. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v okrese patří DURA Automotive CZ, k.s., ČZ a.s., VISHAY ELECTRONICS spol. s.r.o., Vodňanská drůbež, FEZKO THIERRY a.s., TESLA BLATNÁ, a.s., ČZ Řetězy, s.r.o., IDEAL AUTOMOTIVE Bor, s.r.o., BISO-Keibl s.r.o., PRIMA, akciová společnost.⁵⁰

„Faktory ovlivňující nezaměstnanost v okrese:

- *původní zaměření okresu mimo průmyslové i na zemědělskou výrobu,*
- *průmyslové podnikatelské subjekty jsou zpravidla výrobně zaměřené či provázané s automobilovým průmyslem,*
- *vysoký podíl průmyslové výroby je provázán se zahraničím,*
- *přetrvává nedostatek pracovních míst v okrese, jehož pokles ovlivnila hospodářská recese,*
- *u zaměstnavatelů působících v okrese přetrvávala stagnace v přijímání zaměstnanců,*
- *omezení výroby se promítlo ve výrazném nárůstu počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání,*
- *nepříznivá hospodářská situace se projevila i v dalších odvětvích průmyslu, např. ve stavebnictví, zpracovatelském průmyslu, v obchodní činnosti,*
- *omezení zakázek a poptávky po službách pro živnostníky a menší podnikatelské subjekty.“⁵¹*

3.2 Úřad práce Strakonice a charakteristika zkoumaného vzorku na ÚP Strakonice

Jedná se o kontaktní pracoviště, které je organizační složkou Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Českých Budějovicích. ÚP Strakonice zajišťuje

⁵⁰ Srov. *Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010, okres Strakonice*, s. 1-8. [online].

⁵¹ Tamtéž, s. 12.

zprostředkovávání zaměstnání, státní sociální podporu, dávky v hmotné nouzi, sociální služby, příspěvky na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením.⁵²

Zkoumaný vzorek na ÚP Strakonice jsou uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP Strakonice a zákon o zaměstnanosti je definuje jako: „*Fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce, v jejímž územním správním obvodu má bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je krajskou pobočkou Úřadu práce Úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.*“⁵³

3.3 Metody a techniky sběru dat

V rámci kvantitativního výzkumu jsem v této studii použila techniku sekundární analýzy dat z ročních statistik ÚP Strakonice za rok 2010 a 2011. Za rok 2012 neexistují žádné podrobnější statistiky, podobné jako z minulých let. Na ÚP Strakonice jsem obdržela pouze souhrnné počty, které jsem následně také použila do souhrnné statistiky o nezaměstnanosti.

Při analýze rizikových skupin jsem použila data pouze z ÚP Strakonice. Proto se ve výzkumu neobjevují jiné rizikové skupiny, než byly uvedeny ve statistikách ÚP Strakonice. Výsledky výpočtů jsou uváděny v průměrných a procentuálních hodnotách, konkrétní měsíční statistiky jsou uvedeny v příloze.

Při výpočtu průměrných a procentuálních hodnot jsem zaokrouhlovala čísla nahoru.

⁵² Srov. *Kontaktní pracoviště Strakonice*. [online].

⁵³ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti § 24

3.4 Prezentace a interpretace sběru dat

3.4.1 Hypotéza č. 1

Uchazeči s nízkým vzděláním jsou skupinou obyvatelstva, která je nejvíce zasažena nezaměstnaností.

K ověření H 1 se vztahují data získaná z ÚP Strakonice. V následujících tabulkách jsou průměrné a procentuální výpočty z měsíčních statistik z roku 2010 a 2011 o nezaměstnanosti. Měsíční podrobné statistiky jsem vložila do příloh.

Rizikové skupiny uchazečů v okrese Strakonice za rok 2010

Pzn. Dosažitelní uchazeči = „uchazeči v evidenci ÚP, kteří jsou disponibilní na trhu práce, tzn. nejsou v pracovní neschopnosti, ve vazbě, ve výkonu trestu, na mateřské dovolené, na rekvalifikaci, zaměstnanci EHP“⁵⁴

Tab. 1 Osoby se zdravotním postižením v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet OZP absolutně	Počet OZP v %
Průměr	3419	3353	588	17

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 2 Mladiství v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet mladistvých absolutně	Počet mladistvých v %
Průměr	3419	3353	34	1

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 3 Ženy s dětmi do 15ti let v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet žen s dětmi do 15ti let absolutně	Počet žen s dětmi do 15ti let v %
Průměr	3419	3353	386	11

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

⁵⁴ Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010, str. 11. [online].

Tab. 4 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle vzdělání za rok 2010 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle vzdělání absolutně	Počet nezaměstnaných dle vzdělání v %
Celkem uchazečů	3419	
Celkem uchazečů dosažitelných	3353	
z toho:		
bez vzdělání	2	-
neúplné základní	8	-
základní	725	21
nižší střední	3	-
nižší odborné	59	2
střední odborné - vyučen	1551	45
střední odborné vyučen s maturitou	24	1
Úplné střední vzdělání	72	2
Úplné střední odborné vzdělání bez vyučení - s maturitou	180	5
Úplné střední odborné vzdělání s vyučením - s maturitou	599	18
vyšší odborné	38	1
bakalář	31	1
VŠ	124	4
vědecká výchova	5	-

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Rizikové skupiny uchazečů za rok 2011 v okrese Strakonice

Tab. 5 Osoby zdravotně postižené v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet OZP absolutně	Počet OZP v %
Průměr	3368	3298	643	19

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 6 Mladiství v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet mladistvých absolutně	Počet mladistvých v %
Průměr	3368	3298	33	1

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 7 Ženy s dětmi do 15ti let v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet žen s dětmi do 15ti let absolutně	Počet žen s dětmi do 15ti let v %
Průměr	3368	3298	419	12

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 8 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle vzdělání za rok 2011 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle vzdělání absolutně	Počet nezaměstnaných dle vzdělání v %
Celkem uchazečů	3368	
Celkem uchazečů dosažitelných	3298	
z toho:		
bez vzdělání	2	-
neúplné základní	7	-
základní	760	23
nižší střední	3	-
nižší odborné	52	2
střední odborné - vyučen	1489	44
střední odborné vyučen s maturitou	27	1
Úplné střední vzdělání	83	2
Úplné střední odborné vzdělání bez vyučení - s maturitou	151	4
Úplné střední odborné vzdělání s vyučením - s maturitou	579	17
vyšší odborné	39	1
bakalář	37	1
VŠ	137	4
vědecká výchova	3	-

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Interpretace a verifikace hypotéz:

Na základě údajů získaných prostřednictvím ÚP Strakonice byly vytvořeny výše uvedené tabulky 1 – 8. Z těchto tabulek je patrné, že z hlediska výšky dosaženého vzdělání nejvíce nezaměstnaných osob v okrese Strakonice je z řad obyvatelstva, které má dokončené střední odborné vzdělání s vyučením. Na druhém místě se umístili lidé se základním vzděláním. Tito lidé jsou nejvíce ohroženi marginalizací na trhu práce. Pro tyto osoby není dostatečná nabídka vhodných pracovních míst. Lze tedy říci, že v okrese Strakonice jsou nezaměstnaností nejvíce postiženy osoby s nižším vzděláním.

Hypotéza č. 1 se potvrdila.

3.4.2 Hypotéza č. 2

Nezaměstnanost nejvíce postihuje osoby v předdůchodovém věku
(tedy osoby v rozmezí 55-65 let).

K ověření H 2 se opět vztahují data z ÚP Strakonice. V tabulkách jsou uvedené průměrné a procentuální výpočty z roku 2010 a 2011 z měsíčních statistik o nezaměstnanosti dle věkových skupin. Měsíční podrobné statistiky jsem vložila do příloh.

Tab. 9 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle věkových kategorií za rok 2010 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle věku absolutně	Počet nezaměstnaných dle věku v %
Celkem uchazečů	3419	
Celkem uchazečů dosažitelných	3353	
Z toho:		
Do 19	149	4
20-24	471	14
25-29	405	12
30-34	436	13
35-39	396	12
40-44	318	9
45-49	353	10
50-54	389	11
55-60	420	12
Nad 60	85	2

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 10 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle věkových kategorií za rok 2011 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle věku absolutně	Počet nezaměstnaných dle věku v %
Celkem uchazečů	3368	
Celkem uchazečů dosažitelných	3298	
Z toho:		
Do 19	141	4
20-24	459	14
25-29	386	11
30-34	393	12
35-39	388	12
40-44	320	10
45-49	347	10
50-54	391	12
55-60	462	14
Nad 60	87	3

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Interpretace a verifikace hypotéz:

Na základě údajů z dat ÚP Strakonice za rok 2010 a 2011 je vidět, že lidé v předdůchodovém věku, konkrétně v rozmezí 55-60 let, jsou jedni z nejohroženějších věkových skupin na poli nezaměstnanosti. V roce 2010 byla ale tato skupina obyvatelstva v žebříčku nezaměstnanosti na třetím místě. Před ní byli lidé ve věku od 30-34 let a od 20-24 let na prvním místě. V roce 2011 ovšem kategorie obyvatelstva od 55-60 let vzrostla a stala se kategorií nezaměstnaností nejvíce postiženou. Lidé ve věku od 20-24 měly v průměru pouze o 3 uchazeče méně než věková kategorie lidí od 55-60 let. Nejmenší počet nezaměstnaných je osob nad 60 let. Proto nelze říci, že by lidé v předdůchodovém věku byly nezaměstnaností nejvíce postiženi, tím pádem se **hypotéza č. 2 nepotvrdila**.

3.4.3 Hypotéza č. 3

Dlouhodobá nezaměstnanost se zvyšuje.

K ověření H 3 se opět vztahují data z ÚP Strakonice. V tabulkách jsou uvedené průměrné a procentuální výpočty z roku 2010 a 2011 z měsíčních statistik o nezaměstnanosti dle délky evidence na ÚP Strakonice. Měsíční podrobné statistiky jsem vložila do příloh.

Tab. 11 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle délky evidence za rok 2010 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle délky evidence absolutně	Počet nezaměstnaných dle délky evidence v %
Celkem uchazeči	3419	
Celkem uchazeči dosažitelní	3353	
z toho:		
do 3 měsíců	1042	30
3-6 měsíců	644	19
6-9 měsíců	408	12
9-12 měsíců	294	9
12-24 měsíců	556	16
nad 24 měsíců	475	14

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 12 Uchazeči o zaměstnání dle délky evidence za rok 2011 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle délky evidence absolutně	Počet nezaměstnaných dle délky evidence v %
Celkem uchazeči	3368	
Celkem uchazeči dosažitelní	3298	
z toho:		
do 3 měsíců	933	28
3-6 měsíců	598	18
6-9 měsíců	366	11
9-12 měsíců	246	7
12-24 měsíců	558	17
nad 24 měsíců	668	20

Zdroj: data z ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Interpretace a verifikace hypotéz:

Z uvedených dat vyplývá, že nejvíce nezaměstnaných za rok 2010 je evidováno na ÚP Strakonice do 3 měsíců a do půl roku. V této části studie nás ale zajímají data především nad 12 měsíců, dle definice dlouhodobé nezaměstnanosti (viz. kapitola 2.2) Počet evidovaných nad 12 měsíců se umístil na třetím místě a hned za ním počet evidovaných nad 24 měsíců. Za rok 2011 můžeme říci, že počet evidovaných nad 24 měsíců vzrostl zhruba o 6 %. Vzrostl také, i když nepatrně, počet evidovaných nad 12 měsíců. Podstatný je zde vzrůst počtů evidovaných nad 24 měsíců o 6 %, a proto mohu konstatovat, že **hypotéza č. 3 se potvrdila.**

3.4.4 Diskuze

V této diskuzi jsou shrnuty získané výsledky výzkumu po zanalyzování dat z ÚP Strakonice a porovnány s teoretickou částí bakalářské práce.

V první části výzkum analyzuje data, týkající se rizikových skupin obyvatelstva na trhu práce v okrese Strakonice za rok 2010 a 2011. Z výsledků vyplývá, že nejvíce nezaměstnaných tvoří osoby s nízkým vzděláním. To se naprosto shoduje s teoretickými poznatky, které uvádí Krebs nebo Plesník či Matoušek. Je třeba ale poukázat na to, že absolventi škol zakončených maturitou jsou v počtu nezaměstnaných v r. 2010 hned za osobami s nízkým vzděláním. V roce 2011 byly „až“ za osobami se zdravotním postižením. Tento fakt dokazuje Matoušek v kapitole 2.1.3, kde řadí absolventy škol mezi nejvíce ohrožené skupiny na trhu práce. Ani 4% podíl absolventů vysokých škol není nikterak nízký. Tuto skutečnost přisuzuje Keller novému sociálnímu riziku, kde

vysoké vzdělání nezaručuje kvalitní zaměstnání, zda-li vůbec nějaké (viz kap. 2.4). Osoby se zdravotním postižením měly v r. 2010 sedmnácti procentní podíl a v r. 2011 dokonce devatenácti procentní podíl z celkové nezaměstnanosti. Tudiž patří také mezi osoby, které mají horší uplatnění na trhu práce. Dle Krebse i ÚP Strakonice, patří mezi rizikové skupiny i ženy, pečující o děti do 15ti let. Jejich podíl z celkové nezaměstnanosti byl v r. 2010 jedenáct procent a v r. 2011 dvanáct procent. Tento podíl není vůbec zanedbatelný. Mladiství tvoří pouhé 1 % ze všech nezaměstnaných. Všechny rizikové skupiny, které zde byly porovnávány, jsou popsány v nejrozsáhlejší kapitole 2.1.3, která se zabývá rizikovými skupinami na trhu práce.

V následující části výzkum analyzuje uchazeče rozdělené podle věkových skupin. V roce 2010 byli nejvíce nezaměstnaní lidé ve věku 20-24 let. V r. 2011 poklesl jejich počet v průměru o pouhé 3 uchazeče. Tyto osoby nejspíš představují čerství absolventy škol, kteří nemohou najít uplatnění na trhu práce. Ovšem v r. 2011 to byli lidé ve věku 55-60 let, jejichž počet byl mezi nezaměstnanými nejvyšší. V r. 2010 byly tyto osoby na třetím místě v počtu nezaměstnaných. Zanedbatelný podíl z celkové nezaměstnanosti mají i osoby ve věku 50-55 let. Na osoby v předdůchodovém věku poukazuje Matoušek v kapitole 2.1.3, jako na osoby ohrožené nezaměstnaností. S nejnižší nezaměstnaností se potýkají lidé nad 60 let a lidé ve věku do 19ti let.

V poslední části výzkum uvádí uchazeče rozdělené dle délky evidence na ÚP Strakonice a zkoumá, zda-li se počet dlouhodobě nezaměstnaných zvyšuje či snižuje. V kapitole 2.1.2 je dlouhodobá nezaměstnanost definována jako nezaměstnanost delší jak 12 měsíců. Plesník poukazuje na to, že její podíl z celkové nezaměstnanosti se stále zvyšuje. Z Tab. 11 a Tab. 12 plyne skutečnost, že počet dlouhodobě nezaměstnaných se skutečně zvyšuje. V r. 2011 dokonce počet nezaměstnaných evidovaných déle jak 24 měsíců rapidně vzrostl ze 14 % na 20 %. U skupiny osob v rozmezí 12-24 měsíců počet evidovaných uchazečů vzrostl o 1 %. Nejvíce evidovaných uchazečů je do 3 měsíců. Zde se jedná ale o nezaměstnanost frikční, která je poměrně běžná.

Výzkum se tedy soustředil na data týkající se rizikových skupin obyvatelstva na trhu práce (viz Tab. 1 – 8), které byly poskytnuty ÚP Strakonice a které se shodují s teoretickými východisky (viz kap. 2.1.3). Dále byla analyzována data o uchazečích rozdělených dle věkových skupin (viz Tab. 9 – 10) a dle délky evidence na ÚP Strakonice (viz Tab. 11 – 12). Byly tak naplněny cíle výzkumu a došlo k následnému potvrzení stanovených hypotéz.

ZÁVĚR

Závěr je věnovaný celkovému zhodnocení práce, zejména tomu, zda došlo k naplnění cílů.

Práce měla za cíl popsat rizikové skupiny obyvatelstva, které jsou nejvíce postiženy nezaměstnaností, zejména tou dlouhodobou. Tento cíl byl splněn v rámci teoretické části práce, kde byly jednotlivé rizikové skupiny rozebrány. S tím se pojil i cíl prováděného výzkumu. Ten měl zanalyzovat data poskytnutá Úřadem práce Strakonice za rok 2010 a 2011, týkající se rizikových skupin a také uchazečů o zaměstnání rozdělených podle délky evidence. I tento cíl výzkumu byl splněn pomocí sekundární analýzy dat. Cíle se tak podařilo dostatečně naplnit. Je třeba zmínit i to, že rizikové skupiny, které jsou uvedené v teoretické části, nakonec vyplynuly i z výzkumu. Výsledky ukázaly, že lidé s nízkým vzděláním, osoby se zdravotním postižením či lidé v předdůchodovém věku, jsou nejvíce postiženi nezaměstnaností. Výjimkou nejsou ani ženy s dětmi a absolventi škol. Také se potvrdilo, že dlouhodobá nezaměstnanost se stále zvyšuje.

Faktem tedy je, že existují rizikové skupiny lidí, které jsou ohroženy marginalizací na trhu práce. Mezi marginalizované skupiny patří hlavně osoby se zdravotním postižením, nízkým vzděláním, absolventi škol, etnické menšiny, migranti, starší lidé, ženy – samoživitelky a osoby dříve trestané či nepřizpůsobivé. Tito lidé mají horší nebo ztížené uplatnění na trhu práce, neboť pro ně není dostatečný počet pracovních míst. Například osobám se zdravotním postižením brání k vykonávání práce nějaký zdravotní handicap. Lidé s nízkým vzděláním nemohou najít zaměstnání kvůli nízké kvalitaci. Po absolventech škol je často vyžadována praxe v oboru, kterou oni nemají zatímco starší a zkušenější lidé sice praxi mají, ale pro zaměstnavatele nejsou dostatečně progresivní nebo nemají vzdělání a kvalitaci na současná povolání. U etnických menšin dochází často k diskriminaci a ženám – samoživitelkám kříží cestu za pracovními příležitostmi fakt, že se při práci samy musí starat o nezletilé děti, což zaměstnavatelům často vadí. Trh práce se před nimi uzavírá. Rizikové skupiny mají největší šanci být dlouhodobě nezaměstnaný a tím pádem jsou ohroženy chudobou a sociálním vyloučením. Dlouhodobá nezaměstnanost tedy nebude muset mít jen ekonomický dopad na jedince (chudoba), ale také sociální (sociální vyloučení).

V návaznosti na tuto práci by bylo pozoruhodné zjistit, jak samotní uchazeči

o zaměstnání, evidovaní nad 12 měsíců na ÚP Strakonice, vidí svou ekonomickou a sociální situaci. Dále by bylo možné vyzkoumat, jaké překážky podle nich jim brání uplatnit se na trhu práce a jak jim ÚP pomáhá shánět vhodné zaměstnání. Také by bylo zajímavé zjistit, kolik osob pobírá dávky státní sociální podpory a dávky v hmotné nouzi, které by měly chránit osoby před sociálním vyloučením.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

KNÍŽNÍ ZDROJE:

BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*, Praha: Grada, 2002, ISBN 80-247-9006-8.

Draft John Report on Social Inclusion – Part I: *The European Union, including Exicutive Summary*. Brussels: Council of the European Union, 12 December 2001.

KELLER, J., *Tři sociální světy*, 1.vyd., Praha: Sociologické nakladatelství, 2010, ISBN 978-80-7419-031-S.

KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. Sociální práce s nezaměstnanými. In MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P. (eds) *Sociální práce v praxi*. 2.vyd., Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-818-0.

KREBS, V. a kol. *Sociální politika*, 4.vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007, ISBN 80-86395-33-2.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, 1.vyd., Praha, Sociologické nakladatelství, 1994, ISBN 80-901424-9-4.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, 4. vyd., Praha: Portál, 2008, ISBN 978-80-7367-414-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

79 milionů lidí Evropy žije v chudobě. [on-line]. [cit. 2012-09-08]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/education/110224_publicace_cs.htm.

Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010, okres Strakonice. [on-line]. [cit. 2012-12-08]. Oddělení analýzy trhu práce: 2011. Dostupné na WWW: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>.

KLIMÁNKOVÁ, G. *Definici chudoby splňuje 8% populace*. [on-line]. [cit. 2012-09-13]. Dostupné na WWW : <http://www.podnikatel.cz/clanky/definici-chudoby-splnuje-v-cesku-8-populace/>.

KOTÝNKOVÁ, M., ŠTĚPÁN, L. *Národní akční plány boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení členských zemí Evropské unie*. [on-line]. Praha: VÚPSV, 2002. [cit. 2012-12-02]. Dostupné na WWW: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=publications&site=default&kateg=vupsv>.

Kontaktní pracoviště Strakonice. [on-line]. [cit. 2013-03-17]. Dostupné na WWW: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/kop/strakonice>.

MAREŠ, P. *Chudoba, marginalizace, sociální vyloučení*. [on-line]. Brno: Fakulta sociálních studií Masarykovi univerzity, 2000. [cit. 2012-11-09]. Dostupné na WWW: http://www.sreview.soc.cas.cz/uploads/028583b8ba8110c76a6ae9d260c5c0374e096283_376_285MARES.pdf.

MAREŠ, P. *Faktory sociálního vyloučení*. [on-line] 1. vyd., Praha: VÚPSV, 2006, [cit. 2012-10-09]. ISBN 80-87007-15-8. Dostupné také na WWW: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_193.pdf.

MAREŠ, P. Sociální exkluze na lokální úrovni I. Prostorové aspekty sociální exkluze. In MAREŠ, P., HORÁKOVÁ, M., RÁKOCZYOVÁ, M. *Sociální exkluze na lokální úrovni*. [online]. Praha: VÚPSV, 2008. [cit. 2012-09-04]. ISBN 978-80-7416-014-1. Dostupné také na WWW: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_280.pdf.

MIKUŠ, M. *Dlouhodobá nezaměstnanost*. [on-line]. [cit. 2012-11-03]. Dostupné na WWW: <http://www.epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=1>.

Míra chudoby je v ČR nejnižší v Evropě. [on-line]. [cit. 2012-10-15]. Dostupné na WWW: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/mira-chudoby-je-v-cr-jedna-z-nejnizsich-v-evrope-96403/>.

Národní program Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení Česká republika. [on-line]. [cit. 2013-03-01]. Dostupný na WWW: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7456/Narodni_program_ER_2010.pdf.

PLESNÍK, V., FALDYNOVÁ, Z., RICHTEROVÁ, B., KOMÁRKOVÁ, D. *Dlouhodobá nezaměstnanost a její důsledky*. [on-line]. [cit. 2012-12-09]. Dostupné na WWW: <http://www.epolis.cz/page.php?location=&menu=first&theme=2&type=1&id=27&orderCol=author&direction=ASC>.

RABUŠIC, L. *Koho češi nechtějí?* [on-line]. Brno: Fakulta sociálních studií Masarykovi univerzity, 2000. [cit. 2012-02-05]. Dostupné na WWW: <http://www.socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080404095423.pdf>.

SIROVÁTKA T., KOFROŇ P., JAHODA R. *Rizika příjmové chudoby a materiální deprivace v České republice*. [on-line]. 1. vyd., VÚPSV, Praha: 2001. [cit. 2013-02-14]. ISBN 978-80-7416-092-0. Dostupné na WWW: <http://www.vupsv.cz/index.php?p=publications&site=default&kateg=vupsv>.

JINÉ ZDROJE:

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Vyhláška č. 182/1991 Sb.

Seznam příloh

- Příloha č. I Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle rizikových skupin za rok 2010 a 2011 v okrese Strakonice
- Příloha č. II Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle věkových kategorií za rok 2010 a 2011 v okrese Strakonice
- Příloha č. III Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle délky evidence za rok 2010 a 2011 v okrese Strakonice

Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle rizikových skupin za rok 2010 v okrese Strakonice

Tab. 1 Uchazeči rozdělení podle dosaženého vzdělání

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	bez vzdělání	neúplně základní	základní	nižší střední	nižší odborné	střední odborné - vyučen	střední odborné – vyučen s maturitou	ÚSV	ÚSO bez vyučení – s maturitou	ÚSO s vyučením s maturitou	vyšší odborné	bakalář	VŠ	Vědecká výchova
Leden	3739	3671	1	8	747	2	63	1815	26	72	212	608	36	26	119	4
Únor	3804	3705	1	7	751	2	68	1870	23	68	208	628	33	27	114	4
Březen	3709	3566	3	7	763	2	67	1770	23	65	201	636	33	28	105	6
Duben	3413	3299	4	8	723	2	58	1566	22	68	179	617	31	26	103	6
Květen	3262	3176	3	8	712	2	54	1443	22	69	174	606	33	28	102	6
Červen	3175	3129	3	7	685	2	49	1388	24	74	160	595	33	29	122	4
Červenec	3217	3189	3	8	682	3	49	1393	24	79	149	594	32	41	153	7
Srpen	3156	3133	1	9	677	3	45	1351	21	76	151	581	41	43	152	5
Září	3169	3113	1	9	703	4	103	1303	27	78	187	551	46	33	121	3
Říjen	3156	3133	1	9	700	4	44	1361	26	74	163	573	46	31	122	2
Listopad	3278	3209	1	10	742	4	53	1433	26	66	174	562	43	30	130	4
Prosinec	3954	3907	1	9	810	4	55	1916	25	79	199	636	48	29	139	4
Průměr	3419	3353	2	8	725	3	59	1551	24	72	180	599	38	31	124	5

Zdroj: data z ÚP Strakonice

Tab. 2 Uchazeči o zaměstnání rozdělení dle dosaženého vzdělání v %

	Počet nezaměstnaných podle vzdělání absolutně	Počet nezaměstnaných podle vzdělání v %
Celkem uchazečů	3419	
Celkem uchazečů dosažitelných	3353	
z toho:		
bez vzdělání	2	-
neúplné základní	8	-
základní	725	21
nižší střední	3	-
nižší odborné	59	2
střední odborné - vyučen	1551	45
střední odborné vyučen s maturitou	24	1
ÚSV	72	2
ÚSO bez vyučení - s maturitou	180	5
ÚSO s vyučením - s maturitou	599	18
vyšší odborné	38	1
bakalář	31	1
VŠ	124	4
vědecká výchova	5	-

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 3 Osoby se zdravotním postižením v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet OZP absolutně	Počet OZP v %
Leden	3739	3671	577	15
Únor	3804	3705	581	15
Březen	3709	3566	595	16
Duben	3413	3299	576	17
Květen	3262	3176	572	18
Červen	3175	3129	565	18
Červenec	3217	3189	557	17
Srpen	3156	3133	553	18
Září	3169	3113	584	18
Říjen	3156	3133	604	19
Listopad	3278	3209	625	19
Prosinec	3954	3907	670	17
Průměr	3419	3353	588	17

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 4 Mladiství v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet mladistvích absolutně	Počet mladistvích v %
Leden	3739	3671	27	1
Únor	3804	3705	29	1
Březen	3709	3566	34	1
Duben	3413	3299	36	1
Květen	3262	3176	39	1
Červen	3175	3129	35	1
Červenec	3217	3189	34	1
Srpen	3156	3133	30	1
Září	3169	3113	35	1
Říjen	3156	3133	35	1
Listopad	3278	3209	38	1
Prosinec	3954	3907	38	1
Průměr	3419	3353	34	1

Zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 5 Ženy s dětmi do 15ti let v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet žen s dětmi do 15ti let absolutně	Počet žen s dětmi do 15 let v %
Leden	3739	3671	433	12
Únor	3804	3705	423	11
Březen	3709	3566	410	11
Duben	3413	3299	379	11
Květen	3262	3176	373	11
Červen	3175	3129	372	12
Červenec	3217	3189	374	12
Srpen	3156	3133	367	12
Září	3169	3113	356	11
Říjen	3156	3133	357	11
Listopad	3278	3209	380	12
Prosinec	3954	3907	393	10
Průměr	3419	3353	385	11

Zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle rizikových skupin za rok 2011 v okrese Strakonice

Tab. 6 Uchazeči rozdělení podle dosaženého vzdělání

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	bez vzdělání	neúplně základní	základní	nižší střední	nižší odborné	střední odborné - vyučen	střední odborné - vyučen s maturitou	ÚSV	ÚSO bez vyučení - s maturitou	ÚSO s vyučením s maturitou	vyšší odborné	bakalář	VŠ	Vědecká výchova
Leden	4112	4063	1	9	833	4	62	2024	24	84	197	653	48	35	135	3
Únor	4026	3952	1	9	831	3	55	1974	25	82	188	634	49	32	140	3
Březen	3696	3630	1	9	798	3	51	1740	31	86	164	605	42	30	133	3
Duben	3431	3313	1	8	763	3	51	1540	29	90	155	586	41	35	126	3
Květen	3199	3088	1	7	745	3	49	1380	30	84	143	563	37	36	119	2
Červen	3088	3010	1	7	724	2	47	1310	31	88	136	535	35	40	129	3
Červenec	3136	3081	1	6	712	2	48	1297	29	91	136	558	36	49	168	3
Srpen	3158	3104	2	6	720	2	45	1277	28	89	139	576	41	53	177	3
Září	3053	2992	2	6	736	3	53	1249	26	77	138	550	34	38	138	3
Říjen	3060	3000	2	5	730	3	54	1264	25	81	135	559	34	34	131	3
Listopad	3051	2984	3	6	737	3	53	1287	25	76	134	539	33	29	124	2
Prosinec	3408	3356	3	6	789	3	55	1521	25	73	151	589	32	29	129	3
Průměr	3368	3298	2	7	760	3	52	1489	27	83	151	579	39	37	137	3

Zdroj: Data ÚP Strakonice

Tab. 7 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle dosaženého vzdělání v %

	Počet nezaměstnaných dle vzdělání absolutně	Počet nezaměstnaných dle vzdělání v %
Celkem uchazečů	3368	
Celkem uchazečů dosažitelných	3298	
z toho:		
bez vzdělání	2	-
neúplné základní	7	-
základní	760	23
nižší střední	3	-
nižší odborné	52	2
střední odborné - vyučen	1489	44
střední odborné vyučen s maturitou	27	1
ÚSV	83	2
ÚSO bez vyučení - s maturitou	151	4
ÚSO s vyučením - s maturitou	579	17
vyšší odborné	39	1
bakalář	37	1
VŠ	137	4
vědecká výchova	3	-

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 8 Osoby se zdravotním postižením v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet OZP absolutně	Počet OZP v %
Leden	4112	4063	679	17
Únor	4026	3952	680	17
Březen	3696	3630	691	19
Duben	3431	3313	678	20
Květen	3199	3088	655	20
Červen	3088	3010	660	21
Červenec	3136	3081	650	21
Srpen	3158	3104	632	20
Září	3053	2992	590	19
Říjen	3060	3000	594	19
Listopad	3051	2984	592	19
Prosinec	3408	3356	609	18
Průměr	3368	3298	643	19

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 9 Mladiství v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet mladistvích absolutně	Počet mladistvích v %
Leden	4112	4063	41	1
Únor	4026	3952	41	1
Březen	3696	3630	38	1
Duben	3431	3313	37	1
Květen	3199	3088	37	1
Červen	3088	3010	35	1
Červenec	3136	3081	33	1
Srpen	3158	3104	32	1
Září	3053	2992	23	1
Říjen	3060	3000	25	1
Listopad	3051	2984	27	1
Prosinec	3408	3356	28	1
Průměr	3368	3298	33	1

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 10 Ženy s dětmi do 15ti let v %

	Celkem uchazečů	Celkem uchazečů dosažitelných	Počet žen s dětmi do 15ti let absolutně	Počet žen s dětmi do 15ti let v %
Leden	4112	4063	370	9
Únor	4026	3952	355	9
Březen	3696	3630	346	9
Duben	3431	3313	348	10
Květen	3199	3088	418	13
Červen	3088	3010	432	14
Červenec	3136	3081	464	15
Srpen	3158	3104	472	15
Září	3053	2992	448	15
Říjen	3060	3000	448	15
Listopad	3051	2984	447	15
Prosinec	3408	3356	475	14
Průměr	3368	3298	419	12

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle věkových kategorií za rok 2010 v okrese Strakonice

Tab. 11 Uchazeči o zaměstnání rozdělení dle věkových skupin za rok 2010 v okrese Strakonice

	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem dosažitelní	Do 19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-60	Nad 60
Leden	3739	3671	168	468	431	505	446	368	386	449	433	85
Únor	3804	3705	160	470	424	513	467	376	405	459	440	90
Březen	3709	3566	146	488	423	500	444	362	396	432	436	82
Duben	3413	3299	138	476	402	440	396	325	357	397	402	80
Květen	3262	3176	126	475	390	416	369	307	342	368	393	76
Červen	3175	3129	117	470	389	405	364	290	320	355	395	70
Červenec	3217	3189	119	479	410	409	367	287	328	347	394	77
Srpen	3156	3133	121	472	397	402	364	280	320	338	387	75
Září	3169	3113	199	459	383	380	337	275	311	337	402	86
Říjen	3156	3133	180	446	376	379	341	281	316	345	400	92
Listopad	3278	3209	162	437	393	389	379	294	333	369	427	95
Prosinec	3954	3907	157	507	441	496	473	365	416	466	526	107
Průměr	3419	3353	149	471	405	436	396	318	353	389	420	85

zdroj: data UP Strakonice

**Tab. 12 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle věkových kategorií za rok 2010
v okrese Strakonice v %**

	Počet nezaměstnaných dle věku absolutně	Počet nezaměstnaných dle věku v %
Celkem uchazečů	3419	
Celkem uchazečů dosažitelných	3353	
Z toho:		
Do 19	149	4
20-24	471	14
25-29	405	12
30-34	436	13
35-39	396	12
40-44	318	9
45-49	353	10
50-54	389	11
55-60	420	12
Nad 60	85	2

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 13 Uchazeči o zaměstnání rozdělení dle věkových skupin za rok 2011 v okrese Strakonice

	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem dosažitelní	Do 19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-60	Nad 60
Leden	4112	4063	149	516	458	488	514	382	444	495	551	115
Únor	4026	3952	134	502	447	476	487	378	441	492	553	116
Březen	3696	3630	130	474	401	444	424	351	399	448	512	113
Duben	3431	3313	119	467	366	419	389	316	367	399	480	109
Květen	3199	3088	117	435	342	399	358	291	328	367	457	105
Červen	3088	3010	106	415	340	361	358	284	314	358	453	99
Červenec	3136	3081	109	431	361	366	357	285	322	357	457	91
Srpen	3158	3104	137	447	388	360	360	300	300	353	430	83
Září	3053	2992	188	464	371	326	328	295	304	335	388	54
Říjen	3060	3000	172	456	374	325	334	305	300	343	401	50
Listopad	3051	2984	163	443	355	336	340	299	295	350	419	51
Prosinec	3408	3356	165	462	370	415	402	351	344	395	448	56
Průměr	3368	3298	141	459	381	393	388	320	347	391	462	87

Zdroj: Data ÚP Strakonice

**Tab. 14 Uchazeči o zaměstnání rozdělení dle věkových kategorií za rok 2011
v okrese Strakonice v %**

	Počet nezaměstnaných dle věku absolutně	Počet nezaměstnaných dle věku v %
Celkem uchazečů	3368	
Celkem uchazečů dosažitelných	3298	
Z toho:		
Do 19	141	4
20-24	459	14
25-29	386	11
30-34	393	12
35-39	388	12
40-44	320	10
45-49	347	10
50-54	391	12
55-60	462	14
Nad 60	87	3

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Uchazeči o zaměstnání rozdělení dle délky evidence v okrese Strakonice

Tab. 15 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle délky evidence za rok 2010 v okrese Strakonice

	uchazeči celkem	Uchazeči celkem dosažitelní	do 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 24	nad 24
Leden	3739	3671	1414	745	413	323	424	420
Únor	3804	3705	1368	801	431	317	466	421
Březen	3709	3566	1158	801	507	305	512	426
Duben	3413	3299	871	794	479	280	541	448
Květen	3262	3176	843	662	469	276	554	458
Červen	3175	3129	791	641	379	329	571	464
Červenec	3217	3189	824	598	439	303	576	477
Srpen	3156	3133	789	573	406	323	580	485
Září	3169	3113	920	496	378	267	616	492
Říjen	3156	3133	928	488	335	286	601	518
Listopad	3278	3209	1065	473	333	262	611	534
Prosinec	3954	3907	1534	657	332	256	623	552
Průměr	3419	3353	1042	644	408	294	556	475

Zdroj: Data ÚP Strakonice

Tab. 16 Uchazeči o zaměstnání rozdělení dle délky evidence za rok 2010 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle délky evidence absolutně	Počet nezaměstnaných dle délky evidence v %
Celkem uchazeči	3419	
Celkem uchazeči dosažitelní	3353	
z toho:		
do 3 měsíců	1042	30
3-6 měsíců	644	19
6-9 měsíců	408	12
9-12 měsíců	294	9
12-24 měsíců	556	16
nad 24 měsíců	475	14

Zdroj: Data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

Tab. 17 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle délky evidence za rok 2011 v okrese Strakonice

	uchazeči celkem	Uchazeči celkem dosažitelní	do 3	3 - 6	6 - 9	9 - 12	12 - 24	nad 24
Leden	4112	4063	1688	662	331	230	630	571
Únor	4026	3952	1470	792	321	237	622	584
Březen	3696	3630	825	1003	442	215	595	616
Duben	3431	3313	690	881	442	206	576	636
Květen	3199	3088	671	636	475	206	565	646
Červen	3088	3010	665	477	458	289	539	660
Červenec	3136	3081	743	437	454	288	530	684
Srpen	3158	3104	820	451	371	314	517	685
Září	3053	2992	867	411	279	263	524	709
Říjen	3060	3000	869	413	269	268	519	722
Listopad	3051	2984	834	456	269	228	522	742
Prosinec	3408	3356	1058	562	275	202	553	758
Průměr	3368	3298	933	598	366	246	558	668

zdroj: data ÚP Strakonice

Tab. 18 Uchazeči o zaměstnání rozdělení podle délky evidence za rok 2011 v okrese Strakonice v %

	Počet nezaměstnaných dle délky evidence absolutně	Počet nezaměstnaných dle délky evidence v %
Celkem uchazeči	3368	
Celkem uchazeči dosažitelní	3298	
z toho:		
do 3 měsíců	933	28
3-6 měsíců	598	18
6-9 měsíců	366	11
9-12 měsíců	246	7
12-24 měsíců	558	17
nad 24 měsíců	668	20

zdroj: data ÚP Strakonice; vlastní sekundární analýza

ABSTRAKT

ŠINDELÁŘOVÁ, P. *Dlouhodobá nezaměstnanost jako příčina sociálního vyloučení*. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Mgr. Jana Šimečková.

Klíčová slova: nezaměstnanost, dlouhodobá nezaměstnanost, sociální vyloučení, chudoba, underclass, riziková skupina

Práce se zabývá příčinami sociálního vyloučení. Teoretická část charakterizuje sociální vyloučení a uvádí jeho hlavní příčiny. Tyto příčiny jsou dlouhodobá nezaměstnanost, chudoba a „underclass“, tedy lidi na okraji společnosti. Každá z příčin, vyplývajících z diskurzů o sociálním vyloučení, je popsána v teoretické části se práce. Práce se věnuje hlavně rizikovým skupinám obyvatel, které jsou nezaměstnaností nejvíce postíženy. Popisuje také i možné důsledky, které z nezaměstnanosti plynou, tedy ekonomické i sociální. Praktická část obsahuje charakteristiku okresu Strakonice a Úřadu práce Strakonice, metodiku sběru dat, stanovení cílů a hypotéz a samotnou sekundární analýzu dat poskytnutých Úřadem práce Strakonice a její vyhodnocení. V diskuzi je shrnutí provedeného výzkumu a závěr obsahuje souhrn celé práce.

ABSTRACT

Long-term unemployment as a cause of social exclusion

Key words: unemployment, long-term unemployment, social exclusion, poverty, underclass, high-risk group

This work is dedicated to causes of social exclusion. Theoretical part of the work describes social exclusion and its major reasons such as long term unemployment and poverty. This document is particularly focused on high-risk groups of population who are mostly endangered by some form of social exclusion. It also takes in account potential economical and social aspects of the problem. Second part of this work is based on the real data acquired from the national employment agency in Strakonice. It describes situation in the region, methodics of data collection and their further evaluation and analysis. The discussion is a summary of the research and concludes with a summary of the whole work.